

ראש השנה דף כט.

- **רבי זירא** - התוקע (המשמיע) צריך לכוון להוציא השומע במצות שמיעת קול שופר.
- **קושית הגמ' ממשנתנו** - היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר אם כוון לבו, יצא...., והא לא כוון התוקע להוציא, ואפ"ה יצא, וקשיא לרבי זירא?
- **תירוץ הגמ'** - הכא בשליח צבור עסקינן שמכוון להוציא כל השומעין, וסגי בהכי, דאין צריך דעת לכל אחד ואחד, אלא להוציא כל השומעין.
- **קושית הגמ' מברייתא** - ת"ש נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע, נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע, לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע, וקתני משמיע דומיא לשומע, מה שומע, שומע לעצמו, אף משמיע, משמיע לעצמו, וקתני לא יצא אם לא כיוון המשמיע לעצמו, הא אם כוון משמיע לעצמו (ושומע כיוון לעצמו) שניהם יוצאין, אע"פ שלא כיוון המשמיע לאחרים, וקשיא לרבי זירא.
- **תירוץ הגמ'** - אה"נ ברייתא הנ"ל הוי ראייה כנגד רבי זירא (שתוקע אין צריך לכוון להוציא השומע), אלא שבאמת יש מחלוקת תנאים בזה, דתניא שומע שומע לעצמו ומשמיע משמיע לפי דרכו, דהיינו שאין צריך לכוון להוציא את השומע, ורבי יוסי אמר שזה דווקא בשליח צבור שמכוון להוציא כל השומעין ואין צריך לכוון לכל יחיד ויחיד, אבל ביחיד שאין דעתו על הצבור צריך לכוון להוציא היחיד, וא"כ הברייתא הנ"ל שאין צריך לכוון להוציא כת"ק של ברייתא זו, ורבי זירא סבר כר' יוסי שאמר ביחיד לא יצא עד שיתכוון המשמיע להוציא השומע.

שומע	תוקע (משמיע)	
(לכאורה סבר שמצוות צריכות כוונה, וצריך לכוון לצאת ידי חובתו)	צריך לכוון להוציא השומע	רבי זירא
צריך לכוון (למצוות שמיעת קול שופר או י"ל כגמ' דף כ"ח לשמיעת קול שופר ולא חמור בעלמא)	לפי רבי זירא מיידי בשליח צבור שמכוון לכל השומעין	משנה - היה עובר אחורי בית הכנסת וכו'
צריך לכוון לעצמו	אין צריך לכוון לאחרים אלא לעצמו	ברייתא נתכוון שומע....
ת"ק - צריך לכוון לעצמו ר' יוסי - צריך לכוון לעצמו	ת"ק - אין צריך לכוון להוציא אחרים ר' יוסי - צריך לכוון להוציא אחרים	ברייתא שומע שומע לעצמו....

ראש השנה דף כט.

משנה

- "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר מלחמה....." כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה.....
- "עשה לך שרף ושים אותו על נס...." בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה....
- חרש שוטה וקטן אין מוציאין את הרבים ידי חובתן, שכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן.

גמרא - ת"ר

מוציא את שאינו מינו	מוציא את מינו	מוציא את עצמו	הכל חייבין בתקיעת שופר
✓	✓	✓	כהנים, לויים, ישראלים
✓	✓	✓	גרים, עבדים משוחררים
✗	✗	✓	טומטום
✗	✓	✓	אנדרוגינוס
✗	✗	✓ רב הונא - ✗ **רב נחמן, ובברייתא תנ"ה -	חציו עבד וחציו בן חורין [אבל אשה ועבדים פטורים]

****רב נחמן** אמר שאינו מוציא את עצמו, דלא אתי צד עבדות דידיה ומפיק צד חירות דידיה

קושית הגמ' - פשיטא שכהנים לויים וישראל חייבין בתקיעת שופר?

1. תירוץ הגמ' - החידוש הוא לכהנים, דכתיב "יום תרועה יהיה לכם", וה"א דוקא מאן דליתא אלא בתקיעה דחד יומא מחוייב בשופר של ראש השנה, והני כהנים הואיל ואיתנהו בתקיעות דכל השנה דכתיב "ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם", ה"א לא ליחייבו, קמ"ל.

קושית הגמ' - הא בכל השנה בחצוצרות ולא בשופרות, וא"כ אין למעט הכהנים מטעם זה.

2. תירוץ הגמ' - החידוש הוא לכהנים, שה"א הואיל ותנן שוה היובל לר"ה לתקיעה ולברכות, אמרינן שדוקא מי שיש בו דיני יובל יש בו חיוב שופר, והני כהנים הואיל וליתנהו בפרט אחד של מצוה דיובל, דתנן כהנים ולויים ... וגואלים לעולם, אימא במצוה דר"ה לא ליחייבו, קמ"ל.

ראש השנה דף כט

רש"י

כהנים ולויים מוכרין לעולם וגואלים לעולם
כהנים ולויים מקדשין לעולם וגואלים לעולם

(בישראל) אין מקדישין לפני היובל פחות מב' שנים
 ולא גואלין אחר היובל פחות משנה

מוכר בית בערי חומה - אם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה - נחלט
לויים - גאולת עולם תהיה ללויים

מוכר שדה אחוזה - אין מותר לגאול פחות מב' שנים
לויים - גואלין מיד

מקדיש שדה אחוזה - אם לא יגאל הבעלים ומכר הגזבר לאחר לא יגאל עוד אלא יוצאה לכהנים ביובל
לויים - גואלין לעולם

וזהו שאמר הגמ' דליתנהו במצות יובל, היינו בלוי שמקדיש שדה אחוזה, ומכר הגזבר
 לאחר, שאין היובל מפקיע מיד המקדיש (להיות של כהנים) כדרך שמפקיע מיד ישראל.

~~~~~

תני אהבה בריה דר' זירא - כל הברכות כולן, אע"פ שיצא, מוציא, שהרי כל ישראל ערבין זה בזה למצות
חוץ מברכת הלחם וברכת היין ושאר ברכת פירות וריחני שאינם חובה אלא
 שאסור ליהנות בלא ברכה, שאם לא יצא, מוציא, ואם יצא, אינו מוציא.

בעי רבא - ברכת הלחם של מצה, וברכת היין של קידוש היום מהו, כיון דחובה הוא, וצריך לטעום היין או הלחם,
 לכן תלוי זה בזה, ואפילו אם כבר יצא בברכת הלחם או יין ביחד עם מצות מצה או קידוש, יכול להוציא אחרים, או
 דילמא ברכת ההנאה לאו חובה שאף בכל הנאות היא נוהגת, ואם כבר יצא, אין יכול להוציא?

ת"ש דאמר רב אשי, בבית של רב פפי היה יוצא לעצמו בקידוש, וכשבא האריס מן השדה, מקדש ומברך ברכת
 היין עוד פעם, וא"כ ראינו כשתלוי בחובה כגון קידוש, אע"פ שיצא ביין יכול להוציא אחרים.

ת"ד - אין יכול להוציא לאורחין אם לא יאכל עמהן ויוצא בברכתו לעצמו. (כרבי זירא)
 אבל יכול להוציא בניו ובני ביתו משום מצות חינוך.
 והלל ומגילה שהם חובה, יכול להוציא אחרים אע"פ שכבר יצא.

הדרן עלך ראוהו בית דין

ראש השנה דף כט: - פרק יום טוב

משנה

- **יום טוב של ראש השנה** שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין, אבל לא במדינה.
- משחרב בית המקדש, התקין רבי יוחנן בן זכאי.....

שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו....	ת"ק	רבי אליעזר	אמרו לו
סנהדרין גדולה של שבעים ואחד (ביבנה, ובכל מקום שגלתה סנהדרין)	✓	✓	✓
בית דין קבוע של עשרים ושלושה	✓	✗	✓
בית דין אקראי של עשרים ושלושה	✓	✗	✗

- כל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא (לירושלים) תוקעין בשבת, אבל ביבנה לאחר החורבן לא היו תוקעין בערים הסמוכים ליבנה, אלא בבית דין של יבנה בלבד.

גמרא

קושית הגמ' - מנה"מ שאין תוקעין ביום טוב שחל להיות בשבת?

1. **תירוץ הגמ'** - **רב לוי בר לחמא** אמר רב חמא בר חנינא - כתוב אחד אומר "שבתון זכרון תרועה" שמשמע זכרון ולא תרועה ממש, והיינו ביום טוב שחל להיות בשבת, וכתוב אחד אומר "יום תרועה יהיה לכם" שהו יום תרועה ממש, שתוקעין, והיינו ביום טוב שחל להיות בחול.
- קושית הגמ'** - אמר רבא, אי מדאורייתא הוא שאין תוקעין בשבת, אמאי תוקעין במקדש? ועוד, אמאי יש איסור מדאורייתא לתקוע בשבת, הא לאו מלאכה היא, דהא תנא דבי שמואל "כל מלאכת עבודה לא תעשו" יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה?
2. **תירוץ הגמ' - רבא** - באמת מדאורייתא מותרת לתקוע ביו"ט שחל להיות בשבת, אלא שגזרו חכמים בשופר ולולב ומגילה שלא לעשות בשבת, כיון שאין הכל בקיאין בהם, ושמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברה"ר.

- **תנו רבנן** - לאחר חורבן הבית, בראש השנה שחל להיות בשבת, ובאו בני העיירות שבסביבות יבנה ליבנה, אמר ריב"ז לגדולי הדור לתקוע, והם רצו לדון בדיון זה אם יש לגזור אף במקום שיש בו ב"ד, ואמר להם ריב"ז שתחילה יש לתקוע ואחר כך יש לדון על העתיד, וכן עשו ותקעו, ואח"כ כשהם רצו לדון אם לעשות כן בשנים עתידות, אמר להם ריב"ז כבר נשמעה קרן ביבנה ואין משיבין לאחר המעשה.